

gende vriendenbrieven in tijden van nood en lijden, heilzame balsem. Ik heb dat dezer dagen meermalen ondervonden. De geesel der Cholera kastijdt vreeslijk deze stad. Tot gisterenavond hadden wij ongeveer vijfhonderd aangevallenen en honderdvijf en zeventig bezwekenen, waarbij menige bekenden, tot de burgerklasse behorende. . . De goede God heeft mij en de mijnen tot heden voor allen aanval bewaard. Wij kleden ons warmer dan naar gewoonte, wachten ons voor alle verkoeling en hebben middelen van voorzorg in huis. Onder de preservativen prijst men ook een opgeruimde gemoedsgesteldheid aan, doch dit medicament is hier bij de Apothecars niet te koop.

Laat ons eens iets van u hooren, gij luye schrijver! God beware ons allen! Het is thans een tijd van waken en bidden. . . . Groet hem (G. T. N. S.), schrijf mij, en geloof mij, in liefde en leed, Uw vriend Tollens”.

Den 21en gaat het met de Cholera „nog niet best”; „wij telden tot gisterenavond 841 geattacqueerden, waarvan 308 overleden, 256 hersteld en 277 in behandeling zijn. Nergens echter moet de ziekte zoo hevig doorzetten als te Leiden” (21 Aug. 1832 aan G. T. N. S.).

Ook de politieke horizon vertoonde weer donkere wolken; dato 19 Dec. 1832 lezen wij: „Waarde Suringar! . . . Welke tijden beleven wij! Wat moet er van ons worden? Mijn brave jongen, de student, van wien wij onbegrijpelijk veel genoeg hebben, heeft weer de randsel gepakt. God moge er in voorzien! — Mijn derde zoon, de Kadet, is eindelijk, na ruim twee jaren tehuis geweest te zijn, weêr aan zijn werk, en wel in het bijzonder door hem verlangde vak, de Waterstaat¹). Dat heeft mij wat moeite gekost! Heden voor acht dagen ben ik er den Koning voor wezen bedanken. Eer hij mij aanhooren wilde, zeide hij, dat *hij mij* bedanken moest voor mijn Bededagvers. Daar stond ik, ellendige verwooper, tegen over den besten, den eenigen waardigen Koning van Europa, en hoorde den beschamendsten lof! Ik heb van die regelen heel wat satisfactie en mijne vrouw heeft er

1) Deze zoon had Nov. 1829 admmissie gedaan, maar veel last gegeven door zijn ingekankerden afkeer van discipline (brieven van 17 Dec. '29 en 2 Jan. 1830 aan W. H. S.).